

UITSPRAAK REGIONALE KLACHTENCOMMISSIE MIDDEN - NEDERLAND
16 november 2023 (mondelinge uitspraak 14 november 2023)

Zitting: 14 november 2023 te Amersfoort
De commissie bevindt zich in de Brink op het terrein van....
De mondelinge behandeling heeft via beeld- en geluidsverbinding plaatsgevonden

Klachtnummer: KC 2023 – 067

---

1. De klacht

De klachtmelding vermeldt de volgende klachten:

1. Klager is het niet eens met de toediening van de verplichte medicatie in de vorm van een injectie. Hij wil stoppen met medicatie.
2. Er is geen sprake van een stoornis gerelateerd ernstig nadeel. Klager zegt geen psychotische klachten meer te hebben.

Klager verzoekt om een schadevergoeding van € 2.000,- als zijn klachten gegrond worden verklaard.

2. De procedure

2.1. Bevoegdheid en ontvankelijkheid

De klachtencommissie (in het vervolg: de commissie) verklaart de klacht ontvankelijk als een klacht in de zin van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz).

2.2. Het verloop van de procedure

- Op 9 november 2023 heeft de commissie de klacht van klager ontvangen.
- Klager heeft de commissie toestemming gegeven voor het inzien van het dossier.
- Klager heeft een schorsingsverzoek ingediend, zie punt 2.3.
- Op 10 november 2023 zijn aangeklaagde en de overige betrokkenen, zoals bedoeld in artikel 5 van het klachtenreglement, van de klacht van klager in kennis gesteld.
- Op 10 november 2023 zijn de schriftelijke uitnodigingen verzonden voor de hoorzitting op 14 november 2023.
- De commissie heeft aangeklaagde verzocht een schriftelijke reactie op de klacht in te dienen. De commissie heeft op 13 november 2023 een schriftelijke reactie ontvangen.
- De hoorzitting heeft op 14 november 2023 plaatsgevonden.
- De beslissing, zie punt 7, is op 14 november 2023 aan klager, aangeklaagde en pvp meegedeeld (telefonisch of per email).

2.3. Schorsingsverzoek

Klager heeft bij zijn klachtmelding tevens een schorsingsverzoek ingediend ten aanzien van het toedienen van medicatie in het kader van het verlenen van verplichte zorg zoals bedoeld onder punt 1, zie hierboven.

De geneesheer-directeur heeft de ambtelijk secretaris schriftelijk meegedeeld dat er geen medisch zwaarwegende redenen zijn om de verplichte zorg in de vorm van het toedienen van medicatie niet op te schorten tot het moment van zitting.

De beslissing is aan alle betrokkenen meegedeeld.

3. De feiten – voor zover van belang

Klager is op ... geboren. Hij is bekend met schizofrenie en heeft vooral last van auditieve hallucinaties en paranoïde wanen. Klager wil alleen orale medicatie, geen depot. Hij is in het verleden een aantal jaren vrijwillig in behandeling geweest bij het ...team ... Ook is klager tweemaal opgenomen geweest met een zorgmachtiging. Sinds 20 oktober 2022 ontvangt klager ambulante vrijwillige zorg op basis van een zorgmachtiging. Hij denkt dat het goed met hem gaat, dit komt niet door medicatie of depot, maar door hemzelf. Klager wil geen medicatie meer.

Op 6 januari 2023 heeft de rechtbank Gelderland, locatie Zutphen, een zorgmachtiging verleend tot en met 6 januari 2024, waarbij, onder meer en relevant in het kader van de klachtmelding, het toedienen van medicatie is toegewezen.

De zorgverantwoordelijke heeft klager op 17 oktober 2023 onderzocht en op 17 oktober 2023 is de voorgenomen beslissing met hem besproken.

Op 17 oktober 2023 en 25 oktober 2023 wordt aan klager de informatie over het verlenen van verplichte zorg door de geneesheer-directeur overhandigd, dan wel toegestuurd.

Op 17 oktober 2023 en op 25 oktober 2023 wordt de beslissingsbrief aan klager overhandigd dan wel toegestuurd tot het verlenen van verplichte zorg ter uitvoering van de zorgmachtiging.

De zorgverantwoordelijke stelt in de brief van 17 oktober 2023 en van 25 oktober 2023 dat onder meer de volgende verplichte zorg zal worden gegeven: het toedienen van medicatie, alsmede het verrichten van medische controles of andere medische handelingen en therapeutische maatregelen, ter behandeling van een psychische stoornis.

De zorgverantwoordelijke stelt dat klager bekend is met schizofrenie. Hij heeft vooral last van auditieve hallucinatie en paranoïde wanen. Klager weigerde ambulant om dosering depot te verhogen toen hij toenemend last had van een psychose. Hij wordt in september 2022 opgenomen met een zorgmachtiging wegens ernstige nadelen. Klager is geleidelijk opgeknapt door dosering verhoging van de depot medicatie. Het is van essentieel belang dat hij dit voortzet om stabiliteit te behouden.

De zorgverantwoordelijke stelt voorts dat klager een medicamenteuze behandeling krijgt. Om het behandelings-effect en potentiële bijwerkingen van medicatie goed te kunnen monitoren, is het van essentieel belang dat zijn psychische toestand goed in de gaten wordt gehouden middels poliklinisch contacten of huisbezoeken. Daarnaast kunnen er ook ondersteunende en structurerende gesprekken gevoerd worden om de geestelijke gezondheid te helpen stabiliseren.

De zorgverantwoordelijke vindt dat klager op dit moment niet in staat is tot een redelijke waardering van zijn belangen ten aanzien van de verplichte zorg die hij zal krijgen.

Klager heeft weinig ziektegevoel of ziekte - inzicht. Hij ziet het nut van medicatie en ambulante behandeling niet, wil liever orale medicatie innemen in plaats van een depot en wil geen contact met ... behandelaren. Klager is niet altijd medicatietrouw (oraal) waardoor het risico hoog is tot psychotische ontregeling die gepaard kan gaan met ernstige nadelen. Betrokkenheid van GGZ is hierin juist van essentieel belang.

4. Toelichting van klager

Klager heeft ter hoorzitting een toelichting op zijn klacht gegeven; deze wordt hieronder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hoe het met klager gaat, antwoordt hij dat het heel goed met hem gaat zonder medicatie. Klager zegt dat hij het niet eens is met gedwongen medicatie in de vorm van een injectie en de onderbouwing hiervan.

Gevraagd hiernaar antwoordt klager dat alleen de zorg al lijdensdruk geeft. Er zijn steeds maar weer injecties en afspraken. Klager zegt dat hij nooit een tweede kans heeft gekregen. Er moet naar het nu en naar de toekomst worden gekeken.

Op de vraag naar de eerdere terugvallen en het risico van een volgende terugval zegt klager dat dit niet nogmaals gaat gebeuren. Hij zegt dat hij helemaal niet ziek meer is. Klager zegt dat hij zijn lesje heeft geleerd en vraagt om hem een tweede kans te geven. De medicatie heeft op hem geen effect meer.

Gevraagd naar de schadevergoeding die klager vraagt en wat zijn schade is antwoordt hij dat hij dikker is geworden en dat keuzevrijheid hem is ontnomen. Hij heeft stress en veel problemen over het depot.

Gevraagd of de pvp nog aanvullingen heeft, antwoordt hij dat aangeklaagde zich alleen telefonisch op de hoogte heeft gesteld van de actuele gezondheidstoestand van klager. De pvp meent dat dit analoog met een aanvraag van een zorgmachtiging niet op afstand kan plaatsvinden.

5. Weerwoord van aangeklaagde op de klacht

Ter zitting heeft aangeklaagde verweer gevoerd; dit wordt hieronder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hiernaar antwoordt aangeklaagde dat er de afgelopen periode zowel gezamenlijke gesprekken (op 25 september 2023) en uitgebreide telefonische contacten (onder meer op 17 oktober 2023) met klager zijn geweest over zijn actuele gezondheidstoestand.

Gevraagd hiernaar antwoordt aangeklaagde dat klager twee eerdere opnames heeft gehad in 2021 en 2022 vanwege een forse psychotische episode met daarbij forse fysieke agressie naar

de verpleging op de HIC. Klager is na ontslag in 2022 weer ambulant in zorg gekomen bij het ... Team. In juni 2023 geeft klager aan dat hij nog steeds stemmen hoort, maar dat dit minder is en in september zegt hij geen last meer van het horen van stemmen te hebben.

Gevraagd hiernaar antwoordt aangeklaagde dat de schizofrenie een chronische ziekte is. Zonder medicatie leidt dit bij klager tot hallucinaties, lijdensdruk en psychoses. Klager wil alleen orale, maar nog liever helemaal geen medicatie.

Gevraagd hiernaar antwoordt aangeklaagde dat klager vrij geïsoleerd leeft, weinig dagbesteding heeft en weinig vrienden of een netwerk om zich heen heeft. Hij wil geen contact met zijn ouders. Klager heeft een rigide denkpatroon en is niet gevoelig voor argumenten van anderen. Hij kan geen compromissen sluiten. Zo zegt klager vlak voor de hoorzitting dat hij zijn depot voorafgaand aan de zitting wil hebben, omdat hij nu toch in de kliniek is en morgen niet hoeft terug te komen.

Gevraagd naar de bijwerkingen antwoordt aangeklaagde dat klager altijd heeft geweigerd om in te gaan op een voorstel voor alternatieve medicatie.

Gevraagd naar het toekomstperspectief antwoordt aangeklaagde dat de medicatie moet worden doorgezet in verband met het verkrijgen van stabiliteit bij klager. Aangeklaagde wil samenwerking.

6. Overwegingen van de Klachtencommissie

De commissie heeft bij de klacht de rechtmatigheid van de verplichte zorg ter uitvoering van de door de rechtbank verleende zorgmachtiging van 6 januari 2023 en de daarbij vastgestelde vormen van verplichte zorg te beoordelen.

Artikel 8:9 Wvvggz bepaalt dat de zorgverantwoordelijke ter uitvoering van de crisismaatregel, machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of de zorgmachtiging een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg niet neemt, dan nadat hij:

- a. zich op de hoogte heeft gesteld van de actuele gezondheidstoestand van betrokkene,
- b. met betrokkene over de voorgenomen beslissing overleg heeft gevoerd, en
- c. voor zover hij geen psychiater is, hierover overeenstemming heeft bereikt met de geneesheer-directeur.

Allereerst en meer in het algemeen overweegt de commissie dat verplichte zorg bij psychiatrische patiënten een ernstige inbreuk is op hun persoonlijke levenssfeer en/of lichamelijke integriteit. Deze inbreuk dient dan ook met de nodige waarborgen omkleed te zijn. Daarom worden er op zowel juridisch als medisch gebied eisen gesteld aan het mogen toepassen van verplichte zorg. Op juridisch gebied moet verplichte zorg voldoen aan de gronden van de Wvvggz en aan vormvoorschriften als vastlegging van het zorgplan en het uitreiken van een voldoende gemotiveerde schriftelijke kennisgeving van de verplichte zorg.

Verplichte zorg is een ultimum remedium. Als verplichte zorg noodzakelijk is, moet gekozen worden voor de minst ingrijpende vorm en zo kort mogelijk. Verplichte zorg moet voldoen aan de uitgangspunten van subsidiariteit, proportionaliteit, doelmatigheid en zorgvuldigheid.

Wat betreft deze *formele* aspecten van de verplichte zorg stelt de commissie vast dat voldaan is aan de wettelijke vereisten die hiervoor zijn gesteld.

De commissie overweegt dat uit de beslissingsbrief van 17 oktober 2023 en van 25 oktober 2023 blijkt dat klager bij aangeklaagde bekend is met een psychische stoornis.

Klager heeft hier tegenovergesteld dat bij hem geen sprake is van een psychiatrische stoornis, althans dat hij geen psychotische klachten meer heeft en dat er geen sprake is van schizofrenie.

De commissie heeft daarom allereerst na te gaan of er sprake is van een stoornis van de geestvermogens zoals bedoeld in de Wvvgz.

De commissie stelt vast dat de rechtbank op 6 januari 2023 een zorgmachtiging heeft verleend en dat de rechtbank in haar beschikking kennelijk tot de overtuiging is gekomen dat er bij klager sprake is van een geestelijke stoornis in de zin van de Wvvgz.

Verder stelt de commissie vast dat klager bij de beoordeling door de rechtbank van het verzoek tot het verlenen van een zorgmachtiging niet om een second opinion heeft verzocht; althans dit is de commissie niet gebleken.

De commissie ziet, gelet op het bovenstaande en op de presentatie van klager ter zitting, geen redenen om aan de beoordeling ter zake te twifelen en is daarom van oordeel dat voldoende aannemelijk is dat er bij klager sprake is van een geestelijke stoornis zoals bedoeld in art. 3:1 jo. art.7:1 Wvvgz.

De zorgverantwoordelijke heeft zich op 17 oktober 2023 op de hoogte gesteld van de gezondheidstoestand van klager en hem onderzocht. Zij heeft op 17 oktober 2023 overleg met klager gehad over de voorgenomen beslissing. De beslissing is op 17 oktober 2023 en op 25 oktober 2023 op schrift gesteld en voorzien van een schriftelijke motivering. De geneesheer-directeur heeft klager een afschrift van de beslissing gegeven en hem op 17 oktober 2023 en op 25 oktober 2023 schriftelijk in kennis gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissing en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon en de familievertrouwenspersoon.

De commissie acht dat met wat op de zitting naar voren is gebracht en de informatie zoals opgenomen in de decursus en de schriftelijke reactie van aangeklaagde voldoende aannemelijk is gemaakt dat zonder effectieve medicatie, een zodanig psychotisch toestandsbeeld in stand blijft dat er zich bij klager ernstig nadeel voordoet in de zin van art. 1.1. lid 2 onder a. Wvvgz.

De commissie acht met name aannemelijk dat het gedrag van klager, voortvloeiend uit zijn psychotisch toestandsbeeld, zodanig ernstig is dat dit zonder verplichte zorg leidt tot ernstig nadeel. Klager staakt steeds opnieuw de medicatie, waardoor er een recidief psychotische episode ontstaat. Klager heeft geen enkel besef van zijn ziekte en van zijn psychose. Klager heeft last van auditieve hallucinatie en paranoïde wanen. Hij laat te veel gevaarlijke momenten zien en het duurt lang tot hij decompenseert en het duurt lang tot hij beter wordt.

De commissie toetst de voorgestelde verplichte zorg tevens aan de vereisten van doelmatigheid (heeft de behandeling zin), proportionaliteit (staat het belang van behandelen in verhouding tot de dwang) en subsidiariteit (zijn er alternatieven).

Op grond van het bovenstaande is de commissie van oordeel dat de voorgestelde verplichte zorg doelmatig en proportioneel is.

Gelet op hetgeen aangeklaagde heeft verklaard ten aanzien van een alternatief is tevens aan het vereiste van subsidiariteit voldaan.

De commissie verklaart de klacht voor wat betreft de verplichte zorg middels het toedienen van medicatie in de vorm van een injectie, op grond van artikel 8:9 Wvvgz ongegrond.

7. Beslissing

De commissie verklaart de klacht: **ongegrond**

De commissie ziet, nu de klacht ongegrond is verklaard, geen aanleiding om een schadevergoeding toe te kennen.

Deze beslissing is genomen door:

Dhr. mr. W.P. Rijksen, voorzitter,
Dhr. drs. R.J.P. Hazewinkel, psychiater,
Mw. A.L. Korporaal, algemeen lid.

In aanwezigheid van mw. mr. A.L. Duimel, ambtelijk secretaris (maakt geen deel uit van de commissie)

Ondertekening

Beroepsmogelijkheden

De commissie wijst klager en de zorgaanbieder op de mogelijkheid dat zij op grond van artikel 10:7 Wvvgz binnen zes weken na het bekend maken van deze uitspraak de rechter om een beslissing over de klacht kunnen verzoeken. Dit kunnen zij doen door zelf rechtstreeks een verzoekschrift in te dienen.

Zij kunnen hierbij een verzoek tot schadevergoeding (doen) indienen.